

Confidential

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA BOBEDI (SAL)

LEPHEPHE LA BOBEDI (P2)

DIBATSELA 2025

GAUTENG

MEPUTSO: 40

NAKO: Diiri tše 1½

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 7.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

Badišiša ditaelo tše ka šedi pele o thoma go araba dipotšišo.

1. Lephephe le le na le KAROLO E TEE.
Dingwalo: Dikanegelokopana [40]
2. Araba dipotšišo ka moka (meputso 40).
3. Thoma potšišo YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.
4. Thala mothalo ka morago ga karabo ye nngwe le ye nngwe.
5. Nomora dikarabo tša gago go swana thwii le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
6. Hlokomela mopeleto le tlhamo ya mafoko.
7. Nako ye e šišinywago: Dipotšišo tše pedi tša meputso ye 20 YE NNGWE le YE NNGWE.
Šomiša tekano ya metsotso ye 45 go potšišo YE NNGWE le YE NNGWE.
8. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

LENANEOTEKOLO

DIKANEGELOKOPANA

GO TSEBA MANG? – HH Ramokgopa

NOMORO YA POTŠIŠO	POTŠIŠO	MEPUTSO	NOMORO YA LETLAKALA
1. 'Roma nna mma'	Potšišo ya 1	20	4
LE			
2. 'Mpapaletšeng'	Potšišo ya 2	20	6

DINGWALO: DIKANEGELOKOPANA

Araba dipotšišo ka moka.

GO TSEBA MANG? – HH Ramokgopa

POTŠIŠO YA 1: 'ROMA NNA MMA'

Bala setsopolwa sa ka tlase gomme o arabe dipotšišo tša go se latela.

SETSOPOLWA SA A

'... Kgane Dineo o mo hlokile mo ke rilego a mo lebelele? Bjale ke tlo roma mang go nkela lebenkeleng mola gaMasubelele go nthekele tše ke di nyakago?'

Mpho: 'Roma nna, Mma.'

MmaDineo: 'Aowa, ngwanaka, ga se tše o ka di kgonago o le tee. Go nyaka ge nka be o na le yo mongwe a go rwadiše. Ke nyaka dikholotrinki tša mabotlelo a magolo phethelele, mehuta e mene, le tše dingwenyana.'

Mpho: 'A, mma, ke tla ya. Gona kua lebenkeleng ke tla hwetša basetsana ba bangwe ba tlo nthwadiša. Bjale Mabitša le tla mmona kae? Nna ke bone ba sepelela kua thoko ya Mmatseke le bašemane ba bangwe. Ba swanetše go ba ba ile mmetšheng ka kua lepatlelong la dipapadi. Roma nna.'

MmaDineo a nea Mpho tšhelete ya tše a di nyakago, a mo laela tše o a swanetšego go di reka. Mpho a thaba ge e le yena a elago mmagwe lebenkeleng.

[Letl: 13]

- 1.1 Na molwantšhi le molwantšhwa ba kanegelokopana ye ke bomang? (2)
- 1.2 Go ya ka tsebo ya gago ya kanegelokopana ye, ke mafelo afe A MABEDI ao ba lapa la Tšhelopo ba ilego ba dula go ona? (2)
- 1.3 Akaretša diteng tša setsopolwa se ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 1.4 Laetša thulano yeo e tšwelelago setsopolweng se o be o fe mohuta wa yona. (2)
- 1.5 Tšweletša semelo sa Mpho le MmaDineo go ya ka setsopolwa se. Fahlela karabo ya gago ka dintlha TŠE PEDI. (4)
- 1.6 Hlaloša moya wo o tšweletšwago ke ditiragalo tša setsopolwa se. Fahlela karabo ya gago ka lebaka. (2)

- 1.7 Go ya ka tsebo ya gago ya kanegelokopana ye, na bothata bo thomile kae le gona bo feletše kae? (2)
- 1.8 Ka dintlha TŠE PEDI hlaloša molaetša wa kanegelokopana ye. (2)
- 1.9 Ahlaahla ge e ba mongwadi o atlegile go nyalantšha hlogo le diteng tša kanegelokopana ye ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- [20]**

LE

POTŠIŠO YA 2: 'MPAPALETŠENG'

Bala setsopolwa sa ka tlase gomme o arabe dipotšišo tša go se latela.

SETSOPOLWA SA B

... A fihla moo a hwetša mogatša Sefala, gomme yena a re: 'Sefala o tlile a tšewa ke maphodisa mo ka morago ga matšatši a mararo ge o be o le fa, ba re yena le banna ba bangwe ba utswitše dikgomo tša maburu bofeefee. Ra šala re ekwa gore ke maphodisa a Mmaseritšhane thoko yela ya Mara Beising. Ka morago ga matšatši a mabedi ba boa gape, e le maisiisi a mabedi le lephodisa la Mosotho. Ba mpotšiša ka mangena a dikgomo tšeo ba rego di utšwitšwe.'

MmaSerwadi: 'Bjale ba feletša kae ka taba yeo?'

MmaSefala: 'Ka ba botša gore nna ga ke tsebe selo ka mangena ao ba a bolelago; le tšona dikgomo ga ke tsebe selo ka ga tšona. Ba se nkgolwe, ba tsena ka mo ngwakong ba putuka, ba dio lahlela dilo kua le kua, eupša ba se bone selo. Le ge go le bjalo ba se kgotsofale, ba ntlahlela ka gare ga khwelakhwela ba sepela le nna ba nkiša gona moo Mmaseritšhane.'

[Letl: 59]

- 2.1 Efa tswalano ya baanegwa ba latelago:
  - 2.1.1 MmaSerwadi le Sefala
  - 2.1.2 Sefala le MmaSefala (2)
- 2.2 Na mebolelwana ye e thaletšwego e hlaloša eng go ya ka moo e dirišitšwego ka gona setsopolweng se? (2)
- 2.3 Hlaloša mehola ya poledišano gare ga MmaSerwadi le MmaSefala. Efa dintlha TŠE THARO. (3)
- 2.4 Na tikologo ye e tšwelelago setsopolweng se ke ya mohuta ofe? Tsopola dintlha TŠE PEDI go kgonthiša karabo ya gago. (3)
- 2.5 Ka dintlha TŠE PEDI hlaloša seo se hlohleleditšego tiragalo ya setsopolwa se. (2)
- 2.6 Laetša ponelopele ya gago mabapi le diteng tša setsopolwa se ka dintlha TŠE PEDI. (2)
- 2.7 Laetša morero wa kanegelokopana ye. Fahlela ka ntlha E TEE. (2)

- 2.8 Maikutlo a gago ke afe mabapi le Sefala ge a tšama a radia batho ba bangwe ka diruiwa? Fahlela karabo ya gago ka lebaka la go kgodiša. (2)
- 2.9 Kanegelokopana e swanetše go fega mmadi. Na o bona mongwadi wa kanegelokopana ye a atlegile lebakeng le? Fahlela ka dintlha TŠE PEDI. (2)

[20]

PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 40